

EL DOKUMACI

TANIM

Alınan iş talimatı doğrultusunda malzemeleri belirleyen, temin eden, ipleri boyayan, tezgâha veya kartlara çözgü iplikleri takarak dokuma yapan, dokuma üzerindeki hataları tespit eden, kopan iplikleri düğümleyen kişidir.

A-GÖREVLER

İş süreçlerinde, iş sağlığı ve güvenliği kurallarına, çevre koruma düzenlemelerine, mesleğin verimlilik ve kalite gerekliliklerine uygun olarak;

- İş organizasyonu yapar,
- İş talimatı doğrultusunda malzemeleri belirler,
- İş organizasyonu yapar,
- Kilim çeşitlerini tanır ve dokur,
- Çarpana, kirkitli ve mekikli dokuma yapar,
- Yöresel bezleri dokur,
- Dokuma iplerini boyar,
- Çözgü hazırlar,
- Tezgâha çözgü ipliklerini takarak dokuma yapar,
- Dokuma üzerindeki hataları tespit eder,
- Dokumayı başlatır ve bitirir,
- Tezgâhın bakımını yapar,
- Dokuma örgü şeması hazırlar,
- Boşalan mekik içine atkılı ipliği bobinleri yerleştirir veya boş mekiği, daha önceden hazırladığı yedek mekik ile değiştirir,
- Dokuma tezgâhını hazırlar, iplikleri takar, ayarını yapar ve çalıştırır,
- Dokuma tezgâhının temizlik ve bakım işlerini yapar veya yaptırır,
- Dokunacak kumaşın desen kartlarını hazırlar,
- Dokunan kumaşların, istenilen uzunluğa gelip gelmediğini numaratörden kontrol eder,
- İş bittikten sonra bir sonraki vardiya çalışanlarına bilgi verir,
- Kopan iplikleri bağlar ve dokumanın hatasız olarak yürütülmesini sağlar,
- İstenilen uzunluğa gelen kumaşı, tezgâhın çalışmasını durdurarak tezgâhtan çıkartır,
- Mesleki gelişim faaliyetlerinde bulunur.

EL DOKUMACI

A-GÖREVLER

KULLANILAN ARAÇ GEREÇ VE EKİPMAN

- Kilim tezgâhı,
- Çarpana kartları,
- Mekikli Dokuma tezgâhı,
- Kirkit,
- Ayarlı makas,
- Düz makas,
- Dokuma örgü şeması,
- Atkı iplikleri,
- Bıçak,
- Bitkisel, hayvansal ve kimyasal liflerden elde edilmiş iplikler (pamuk, floş, yün, ipek)
- Çözü iplikleri, kök boya,
- Kirkitli dokuma
- Desen kartları,
- Milimetrik kâğıt,
- Tarak,
- Masura,
- Tarak tıgı,
- Atkı iplikleri,
- Mekik,
- Desen kâğıtları,

EL DOKUMACI

B- MESLEĞİN GEREKTİRDİĞİ GENEL ÖZELLİKLER

- El Dokumacı olmak isteyenlerin,
- El ve gözlerini eş güdümle kullanabilen,
 - El becerisini sahip,
 - Yaratıcı ve estetik değerlendirme gücüne sahip olan,
 - Zamanı kullanmayı bilen,
 - Detaylara özen gösterebilen,
 - İş birliği yapabilen, grup çalışmasında bulunabilen,
 - Dikkatli ve sabırlı,
 - Renkleri ayırt edebilen,
 - Pratik çözümler üretebilen,
 - Şekiller arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları görebilen,
 - Şekil ve uzay ilişkilerini görebilen,
 - Estetik görüş sahibi,
 - Bir nesneyi tasarlama ve çizim yeteneğine sahip,
 - Yeniliklere açık,
 - Ayrıntılara dikkat eden,
 - Yeteneğini sürekli geliştiren, yaratıcı, sabırlı, eleştiriye açık kişiler olması gerekir.

C- ÇALIŞMA ORTAMI VE KOŞULLARI:

El Dokumacı, tekstil fabrikalarında ve dokuma atölyelerinde çalışırlar. Çalışma ortamı gürültülü ve yeterli havalandırma teşkilatı olmayan işyerleri lif tozludur. Bunun için çalışanlar önlük giyerler. Kişi sağlığı açısından maske takmaları önerilir. İş genellikle ayakta yürütülür. Çalışma saatleri düzenlidir. Kişi bağımsız bir iş yeri açarsa çalışma saatlerini kendisi düzenleyebilir. Çalışma ortamı daha çok malzeme ve makinelerle ilgilidir. Malzeme ve makinelerin bulunduğu donanımlı atölye ortamında çalışırken boya apercilerle, müşterilerle, işyerinde çalışan diğer personelle, tekstil teknikeri ve tekstil mühendisleriyle, iletişimde içindedirler.

EL DOKUMACI

D- MESLEK EĞİTİMİ

MESLEK EĞİTİMİNİN VERİLDİĞİ YERLER

Mesleğin eğitimi yeterli sayıda müracaat olması durumunda mesleki eğitim merkezlerinin “El Sanatları Teknolojisi alanında yer alan “El Dokuma” dalında kalfalık ve ustalık eğitimleri verilmektedir.

MESLEK EĞİTİMİNE GİRİŞ KOŞULLARI

- Çıraklık eğitime başlayabilmek için;
- En az ortaokul mezunu olup zorunlu eğitim çağında olanlar eğitim seviyelerine uygun olarak düzenlenecek mesleki eğitim programlarına göre çıraklık eğitime alınabilir.
 - Kayıt yaptıracak öğrencilerin sağlık durumlarının ilgili mesleğin öğrenimine elverişli olması gerekir. Bu durum, programın özelliğine göre gerektiğinde, sağlık/sağlık kurulu raporuyla belgelendirilir.
 - 14 yaşını doldurmuş olmak,
 - Eğitim görmek istediği meslekte bir işyeri bulmak ve işvereni ile çıraklık sözleşmesi imzalamak gerekmektedir.

EĞİTİMİN SÜRESİ VE İÇERİĞİ

Mesleğinin eğitim süresi ilköğretimden sonra 4 yıldır. Eğitimin 3 yılı kalfalık, 1 yılı ustalık eğitimidir.

Mesleğin seçimi 9. sınıfta yapılır. Ortak genel kültür dersleri ve meslek dersleri her sınıf seviyesinde verilmektedir.

Eğitim haftada 1 gün mesleki eğitim merkezlerinde, 4 gün çıraklık sözleşmesi yapılan işyerlerinde verilmektedir.

Çıraklık ve mesleki eğitim kapsamında ders programı genel bilgi dersleri ile meslek bilgisi derslerinden oluşmaktadır.

Teorik olarak verilen bilgilerin yanında, işyerinde de usta öğreticinin gözetimi altında pratik çalışması yapılmaktadır.

EĞİTİM SONUNDA ALINAN BELGE-DİPLOMA

Meslek eğitiminin 11. sınıfını başarı ile tamamlayanlara kalfalık belgesi, 12. sınıfı başarı ile tamamlayanlara ise ustalık belgesi verilir. Fark derslerini tamamladıkları takdirde meslek lisesi diploması ve mesleğiyle ilgili işyeri açma belgesi alırlar.

EL DOKUMACI

E- ÇALIŞMA ALANLARI VE İŞ BULMA OLANAKLARI

Mezun olan öğrenciler, yeterlilikler doğrultusunda dokuma fabrikaları, dokuma ve boya atölyeleri, halı deseni hazırlayan işletmeler, turistik ve hediyelik eşya üretimi yapan işletmeler, el halısı dokuyan atölyeler, sanayi nakışı yapan işletmeler, desen üretimi yapan işletmeler, lazerle aplike kesen firmalar, çeyiz yapan işletmeler, el nakışı üretimi yapan atölyeler, makine nakışı üretimi yapan atölyeler, modaevleri, brode deseni hazırlayan firmalar, brode nakışı yapan firmalar, perdeciler, yorgancılar, döşemeciler, mefruşat mağazaları ve ev tekstili işletmelerinde çalışabilirler. Ayrıca, kendi işlerini de kurabilirler.

Bu meslekte iş bulma olanakları, İzmir, İstanbul, Bursa, Uşak, Bilecik, Adana, Gaziantep, Kahramanmaraş, Denizli Manisa, Konya ve Kayseri illerinde oldukça fazladır.

Özelleştirme nedeni ile kamu kurumlarında bu meslek elemanlarının iş bulma olanağı kalmamıştır. Kamu sektöründen çok özel sektörde iş bulma olanakları daha fazladır. Ayrıca ülkemizde oldukça gelişmiş olan tekstil sanayisinde meslek elemanlarına ihtiyaç duyulmaktadır.

F- EĞİTİM SÜRESİNCE VE EĞİTİM SONRASI KAZANÇ

EĞİTİM SÜRESİNCE

- 3308 sayılı “Mesleki Eğitim Kanunu” gereğince, işletmelerde mesleki eğitim gören öğrencilere asgari ücretin net tutarının; yirmi ve üzerinde personel çalıştıran işyerlerinde yüzde 30’undan, yirmiden az personel çalıştıran işyerlerinde yüzde 15’inden, aday çırak ve çırağa yaşına uygun asgari ücretin yüzde 30’undan, kalfalık yeterliliğini kazanan mesleki eğitim merkezi 12’nci sınıf öğrencilerine asgari ücretin yüzde 50’sinden aşağı olmamak üzere ücret ödenir.
- Eğitim gören öğrencilerin iş kazası ve meslek hastalıkları ile ilgili sigorta primleri devletçe karşılanır.
- Öğrenciler, mesleki eğitim yaptıkları işletmelerin sosyal imkânlarından faydalanır.

EĞİTİM SONRASI

El Dokumacı olarak işe ilk başlanıldığında, asgari ücret seviyesinde bir kazanç elde edilmektedir. Bu kazançta, deneyime, işteki performans ve pozisyona, çalışılan yerin yapısı ve büyüklüğüne göre 2-3 kat artış olabilmektedir.

EL DOKUMACI

G- MESLEKTE İLERLEME

MESLEKİ EĞİTİMDE İLERLEME

Mesleki Eğitim Merkezinden diploma alarak mezun olanlara, alanın/bölümün devamı niteliğinde olan ve YKS Kılavuzunda belirtilen yükseköğretim (ön lisans/lisans) programlarını tercih ettikleri takdirde ek puan verilmektedir.

Ayrıca mezunlar, yükseköğretime giriş sınavlarında başarılı oldukları takdirde, YKS Kılavuzunda belirtilen programlara yerleştirilebilirler.

Çeşitli eğitim ve kurslara katılarak mesleki bilgi ve beceriler artırılabilir.

İŞ HAYATINDA İLERLEME

Meslekte usta ve usta öğretici unvanlarına yükselmek mümkündür. Ustalık belgesine sahip olanlar veya bunları işyerlerinde çalıştıranlar bağımsız işyeri açabilirler. Ayrıca, işyerinde çırak çalıştırması için de "Usta Öğretici" belgesine sahip çalışanın olması zorunludur

BENZER MESLEKLER

- Tekstil Desencisi,
- Örücü,
- Tekstil Terbiyecisi,
- Halı Desinatörü
- El ve Makine Nakışçısı,
- Sanayi Nakışı,
- Dekoratif Ev Tekstili Üretim Elemanı,
- Tekstil Terbiyecisi (boya, baskı, opre, kaplama),
- Dokuma Teknisyeni,
- Tekstil Teknikeri,
- Tekstil Mühendisi.

EL DOKUMACI

H – EK BİLGİLER

I- KAYNAKÇA

- Meslek elemanları,
- Meslek lisesi öğretmenleri,
- 3308 sayılı “Mesleki Eğitim Kanunu”,
- Meslekî ve Teknik Eğitim Yönetmeliği,
- Millî Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Kurumları Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği,
- Uluslararası Standart Meslek Sınıflaması-ISCO 08,
- Meslek Danışma Komisyonu (MEDAK) üyesi kuruluşlar.

İ -AYRINTILI BİLGİ İÇİN

- İlgili eğitim kurumları,
- <https://kariyerkapisi.cbiko.gov.tr/>,
- Türkiye İş Kurumu web sayfası www.iskur.gov.tr,
- Mesleğim Hayatım web sitesi <https://meslegimhayatim.meb.gov.tr/>,
- T.C. Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı, <http://www.osym.gov.tr/>,
- Bünyesinde “Meslek Bilgi Merkezi” Bulunan Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri/Hizmet Merkezleri.

Bu dosya, meslek seçme aşamasında olan gençleri bilgilendirme amaçlı olup, meslek mensupları, işyerleri, mesleğin eğitim yerleri ve meslek odalarından bilgi alınarak oluşturulmuştur.